

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдията Неделчо Беров по к.д. № 16/2000 г.

Подписах решението по к.д. № 16/2000 г. с особено мнение по първия абзац на диспозитива, според който кандидатът за президент трябва да е пребивавал на територията на страната повече от половината за всяка от петте астрономически години, предхождащи датата на избора.

Съображенията ми са следните:

Периодът от 5 години по чл.93, ал.2 от Конституцията е ясно и недвусмислено установен, поради което неговата продължителност не може да бъде предмет на тълкуване.

Различията в разбирането на посочената конституционна разпоредба са под това как да се разбира този период и по-конкретно необходимо ли е кандидатът за президент да е живял в страната през всичките дни на петгодишния период. При съвременните условия на интеграционни процеси и голяма подвижност на хората, житейският опит показва, че може да се наложи отсъствие от страната на всяко лице по причини от най-различен характер. Поради това възниква въпросът каква може да бъде продължителността на отсъствието, съответно на пребиваването в страната в рамките на конституционно установения период от пет години. Тълкуваната разпоредба не съдържа никакви количествени критерий за определяне на продължителността на отсъствия, съответно на пребиваване в страната. Всяко определяне на тази продължителност чрез математически способности / “повече от половината” или равнозначното му “преимуществено”/, прилагането им за всяка година поотделно или общо за целия период на пет години, ще бъде допълване, а не тълкуване на чл.93, ал.2 от Конституцията.

При тълкуване стремежът трябва да бъде за възможно най-пълно и точно установяване волята на нормотвореца, обективизирана в тълкуваната разпоредба. Тълкуването трябва да отговаря на смисъла вложен в тълкувания текст, на съображенията, поради което е създаден на целите, които се преследват с разпоредбата. Данни за това се съдържат в протоколите от заседанията на Великото Народно събрание при обсъждане и приемане на чл.93, ал.2 от Конституцията. В пленарна зала на 20 юни 1991 г. е докладвано, че изискването кандидатът за президент да е живял последните пет години в страната се предлага от Комисията за изработване на проект за Конституция на РБ, при това в няколко варианта за продължителността на периода – 5, 7 или 10 години. Затова на народните представители се пояснява, че кандидатът за президент трябва да е живял поне през последните пет години /т.е. поне най-краткият от предлаганите алтернативно три срока/. Като основна причина за създаване на тълкувания текст е посочено, че кандидатът за държавен глава трябва да познава обстановката в страната, да е живял сред хората, които ще ръководи. Следователно причината, поради която се създава това изискване за кандидата за президент е необходимостта евентуалният държавен глава да познава обстановката в страната. От своя страна познаването ще се получи, ако той живее сред хората, които ще ръководи. Живеенето в страната е средството, а познаването на обстановката е резултата, който ще се получи чрез това средство. Тълкуването на разпоредбата трябва да акцентира върху целта, а не върху средството за постигането ѝ.

Поради това считам, че най-близко до вложената в тълкуваната разпоредба воля на нормотвореца е в рамките на изисквания пет годишен период престоят в страната да е продължил достатъчно време, за да може кандидатът за президент да се запознае с обстановката в страна и обществено икономическите условия в държавата.

В първия абзац от диспозитива на решението вместо думите "... през повече от половината за всяка от петте астрономически години, предхождащи датата на избора" би следвало да се запише: "... през петгодишния период преди датата на избора достатъчно време, за да е запознат с обстановката в страната, с обществено-политическите и икономически условия в държавата".

Съдия:

/Н.Беронов/